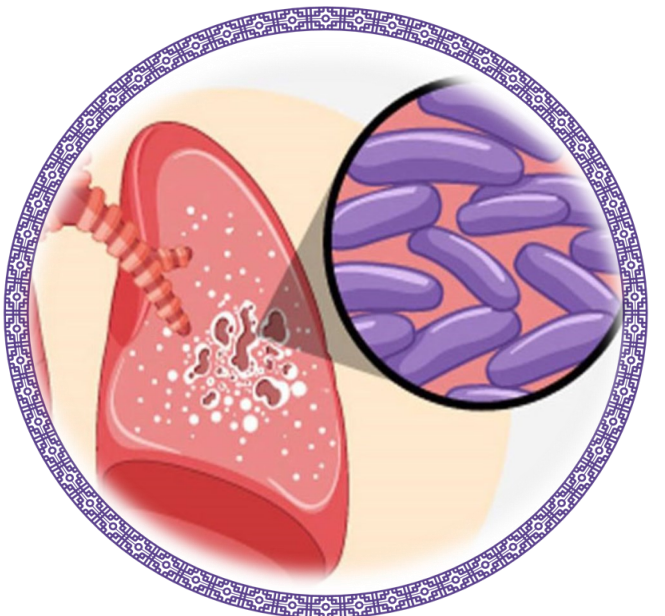

Bohlool Hospital

سل ریوی

کارگروه آموزش به بیمار بخش داخلی
واحد آموزش سلامت—بازنگری سوم

- در صورت ریختن خلط روی لوازم و یا کف زمین با ماده ضدعفونی کننده مناسب نظیر ساوین شستشو داده و تمیز شود.

- از تماس مستقیم بیماران با کودکان (مخصوصا نوزادان) در دو هفته اول درمان خودداری شود.

در ۱۵ روز اول درمان چون بیماری هنوز قدرت سرایت دارد لذا بیماران بایستی:

به هنگام عطسه و سرفه جلوی دهان خود را با دستمال کاغذی بپوشانید. در محیط های بسته کمتر سرفه ، خنده، عطسه و صحبت نمایند و ماسک بزنند.

خلط خود را پس از خارج کردن از دهان در پاکت یا دستمالی ریخته و سپس آن را بسوزانند و اگر در بیمارستان بستری هستید داخل سطل زباله عفونی اتاق ایزوله تنفسی بیاندازید.

عوارض داروهای ضد سل:

بی اشتهايي - تهوع - درد شکم، دردمفاصل ،احساس سوزش در پاها، لکه های پوستی (همراه با تب یا بدون تب، ادم، زخم مخاطی)، خارش، سرگیجه، زردی و هیپاتیت، اختلال بینایی، گیجی، نارسایی کلیوی
در صورت مشاهده علائم فوق بایستی سریعا به پزشک خود مراجعه نمایید.

توجه: داروی خود را بهیچ عنوان، بدون اجازه پزشک

معالجه قطع نکنید، چون باعث مقاوم شدن میکروب سل شده و درمان را دشوارتر می کند.

منبع :راهنمای مراقبت از بیمار سل معاونت بهداشت

در دو ماه اول دارو به صورت روزانه و با نظارت مستقیم کارمند بهداشتی داده می شود. درمان یک فرد مبتلا به سل باعث جلوگیری از ابتلا به سایر افراد خواهد شد

راههای پیشگیری:

- فرد مبتلا به سل ریوی خلط مثبت باید به مدت دو هفته از زمان شروع درمان از ماسک استفاده نماید.

- تا زمانی که نتیجه آزمایش خلط فرد مبتلا به سل ریوی خلط مثبت، منفی شود (پایان ماه دوم درمان) باید اخلاط خود را داخل دستمال ریخته و بسوزاند.

- کودکان زیر ۶ سال منزل فرد مبتلا به سل ریوی خلط مثبت، که با بیمار در زیر یک سقف زندگی می کنند حتی در صورت نداشتن علائم بیماری سل، بایستی از داروی پیشگیری ایزونیازید به مدت شش ماه استفاده نمایند.

- افراد دیگر منزل فرد مبتلا به سل ریوی خلط مثبت، در صورت داشتن علائم بیماری سل، بایستی به واحد بیماریهای نزدیکترین مرکز بهداشتی - درمانی، جهت انجام آزمایش خلط مراجعه نمایند.

- کودکان در بدو تولد بایستی علیه بیماری سل واکسینه شوند (واکسن ب ت ژ) و البته این مطلب به آن مفهوم نیست که آنها دیگر به بیماری سل مبتلا نمی شوند.

نکات مهم:

نور مستقیم آفتاب در کشتن میکروب سل بسیار موثر است، بنابراین اتاق بیمار طوری انتخاب شود که حداکثر آفتابگیری و تهویه مناسب را داشته باشد.

سل ریوی چیست؟

آیا می دانید در هر ۴ ثانیه یک نفر به بیماری سل مبتلا می شود؟ آیا می دانید در هر ۱۰ ثانیه یک نفر در اثر ابتلا به بیماری سل می میرد؟ در حالیکه تمامی مرگهای ناشی از سل قابل پیشگیری است. سل یک بیماری عفونی واگیر دار شایع است که عامل آن نوعی میکروب به نام باسیل سل می باشد. محل اصلی بیماری ریه ها است ولی همه اعضای بدن می توانند به سل مبتلا شوند.

علائم بیماری:

علائم کلاسیک عفونت سل فعال عبارتند از:

- سرفه مزمن بیش از دو هفته با خلط یا بدون خلط
- خلط آغشته به خون
- تب و تعریق شبانه
- درد قفسه سینه و تنگی نفس
- کاهش اشتها و کاهش وزن.

راه انتقال:

بیماری سل از طریق عطسه، سرفه، خنده و صحبت کردن فرد بیمار به دیگران منتقل می شود. بیماران مبتلا به سل ریوی معمولاً دارای خلط مثبت هستند که با هر بار سرفه به دیگران می توانند انتقال دهند.

سرفه در چنین فردی سبب ایجاد ذرات کوچک عفونی می شود که این ذرات از ترشحات تنفسی با قطری معمولاً کمتر از ۵ میکرومتر و حاوی باسیل های سل تشکیل شده اند.

هر سرفه قادر است تا ۳۰۰۰ ذره عفونی را تولید کند. این ذرات همچنین می توانند از طریق صحبت کردن، عطسه، تف کردن و آواز خواندن در هوا منتشر شده و مدت ها به صورت معلق در هوا باقی بمانند.

تابش مستقیم نور خورشید ظرف مدت ۵ دقیقه باسیل های سل را می کشد، اما این ارگانیزم ها می توانند مدت ها در تاریکی هوا زنده بمانند.

به همین دلیل است که انتقال بیماری، عموماً در مکان های بسته صورت می پذیرد.

ذرات عفونی مذکور به قدری کوچکند که از مکانیزم های دفاعی برونش ها و مجاری تنفسی عبور کرده و آلوتل های ریوی (یعنی محلی که در آن تکثیر باسیل ها و عفونت آغاز می شود) راه می یابد.

دو عامل تعیین کننده میزان خطر مواجهه با میکروب سل در یک فرد می باشد:

غلظت ذرات در هوای آلوده شده و طول مدتی که فرد از آن هوا تنفس میکند.

سل از طریق غذا، آب، تماس جنسی، تزریق خون یا نیش حشرات انتقال نمی یابد.

البسه، ظروف غذاخوری، در و دیوار در انتقال میکروب سل نقشی ندارند و نیازی به جداسازی بیمار نیست.

تشخیص:

تشخیص قطعی سل بر اساس انجام آزمایش سه نمونه خلط در افراد مشکوک (یعنی فردی با سرفه بیش از دو هفته) می باشد

طرز تهیه نمونه خلط:

نمونه اول: در اولین مراجعه بیمار گرفته می شود.

نمونه دوم: در روز دوم از خلط صبحگاهی (منظور از خلط صبحگاهی خلطی است که قبل از برخاستن فرد از بستر جمع آوری شده باشد) گرفته می شود.

نمونه سوم: در همان روز دوم بعد از چند ساعت از خلط صبحگاهی اخذ می شود.

اگر فرد در بیمارستان بستری است بهتر است هر ۳ نمونه از خلط صبحگاهی گرفته شود. حجم مطلوب برای هر نمونه خلط ۳ تا ۵ میلی لیتر است بهتر است نمونه ها در محلی با تهویه مناسب ترجیحاً در هوای باز جمع آوری گردد.

نمونه ها باید در اسرع وقت به آزمایشگاه ارسال گردد.

پیشگیری:

بهترین راه پیشگیری از سل، درمان بیماران مسلول تحت نظارت مستقیم توسط کارمند بهداشتی است.

درمان بیماری سل:

بیماری سل دارای دو نوع درمان می باشد.

درمان کوتاه مدت (۶ ماهه)، درمان طولانی مدت (۸ ماهه)